

- 1. Същност на ресурсите на ИП**
- 2. Видове ресурси на ИП**
- 3. Параметри за текущото определяне на необходимите количества ресурси**

Третата основна задача на ИИ се отнася до текущото определяне на необходимите ресурси на ИП и оценяване на ефективното им използване.

## 1. Същност на ресурсите на ИП

**Ресурсите** представляват съвкупности от различни веществени елементи, без които е невъзможно изграждането и функционирането на управляваната подсистема на ИП.

Характеризират се с голямо разнообразие и с различна степен на участие при осъществяване на производствената и/или операционна дейност на ИП.

От ефективното използване на различните видове ресурси в значителна степен се **предопределят** **производствено-икономическите резултати** на ИП.

В световен мащаб се наблюдава **недостиг на ресурси**.

За България това важи в най-висока степен - няма значителни залежи от полезни изкопаеми, прирастът на населението е отрицателен и т.н.

## 2. Видове ресурси на ИП

1) **трудови ресурси** – част от работната сила на ИП, представляваща съвкупност от работници и специалисти с различни професии, специалности, квалификация и опит – **най-силно влияещи** върху **потенциала** на ИП;

2) **технически ресурси** – съвкупност от **машини, съоръжения, апаратура, приспособления** и **инструменти**, а така също **сгради** и **инфраструктура**, които създават условия за тяхното използване – с **дълготрайно използване**;

3) **материални ресурси** – съвкупност от суровини, материали и купени полуфабрикати - с **еднократно използване** в производството;

4) **енергийни ресурси** – различни **видове енергия**, която се използва в ИП – електрическа, топлинна, природен газ, сгъстен въздух и др.;

5) **информационни ресурси** - **съвкупност от данни** с най-разнообразно съдържание в зависимост от функционалната област на приложение;

6) **финансови ресурси** – **финансови средства** за текущо осигуряване на определени количества от горепосочените видове ресурси.

### 3. Параметри за текущото определяне на необходимите количества ресурси

1)трудопоглъщаемост - представлява необходимото време за извършване на определена работа или за изработване на определено изделие (полуфабрикат).

Под **необходимо време** се разбира средно претегленото време по отношение на:

- относителния дял от обема на дейността;
- или от произведената продукция за извършване на работата;
- или за изработване на изделието

при нормални условия:

- прилагане на подходяща технология за постигане на определено качество;
- нормално функционираща машина;
- използване на работник с подходяща квалификация и т.н.

**Трудопоглъщаемостта** се измерва в **часове** и по-рядко в **минути** (при малка трудопоглъщаемост).

Когато преобладава **ръчния труд**, се определя в **Човекочасове**.

Ако се **използват машини** при осъществяване на производствената и/или операционна дейност:

— **трудопоглъщаемостта** се определя в **машиночасове** по отношение на **техническите ресурси** и в

— **Човекочасове** или **нормочасове** по отношение на **трудовите ресурси**.

Методи за определяне на трудопоглъщаемостта (**окрупнени и точни**):

а) **окрупнени методи** - трудопоглъщаемостта се определя с помощта на окрупнен технико-икономически показател – **трудопоглъщаемост на изделие, услуга или за определено количество продукция – 1 тон.**

Основава се на статистическа информация или експертна оценка, поради което **не е с висока точност** и може да се използва за предпроектни проучвания и евентуално за идейно проектиране.

б) **точни (нормативни) методи** – **трудопоглъщаемостта** се определя:

- с помощта на нормативни таблици с препоръчителни времена за изпълнение на елементите на дейността;
- чрез измерване на времената за изпълнение на елементите на дейността при многократното им изпълнение.

**Аналогичен параметър** на трудопоглъщаемостта относно текущото определяне на **трудовете и техническите ресурси** е:

- материалопоглъщаемостта по отношение на **материалните ресурси** и
- енергопоглъщаемостта за **енергийните ресурси**.



Към параметрите за текущото определяне на необходимите количества ресурси е

**2) фонд на време** – времето, с което разполага определен ресурс – параметър подходящ за технически и трудови ресурси.

**Видове фондове на време:**

а) **календарен фонд на време** – максимално възможното време на ресурса;

б) **номинален (режимен) фонд на време** – зависи от приетия режим на работа;

в) **ефективен фонд на време** – времето, през което ефективно може да се използва ресурса в рамките на приетия режим на работа.